

Barcelona, 15 de març de 1929

L'Esquella de la Torratxa

ANY LII - Núm 2594 - 15 cts. - Atrassats 30

AQUEST NUMERO HA ESTAT VISAT PER LA CENSURA

MES CLAR NO POT ESSER

— Qui era? Què feia?

— Era un francès que ensenyava la llengua francesa.

Teatre Català NOVEDADES

COMPANYIA CATALANA DIRECCIÓ: CARLES CAPDEVILA

Avui, divendres a dos quarts de deu; Debut de la Companyia **Robinne - Alexandre**, en la seva creació "L'homme enchainé", de Pourdet. — Dissabte, tarda, a dos quarts de quatre; "Mon ami Teddy". — Nit; "On ne joue pas pour s'amuser", de Guitry. — Diumenge, tarda, a dos quarts de quatre; "Les aventures d'En Massagran". — Nit; Adèu a Barcelona de **Robinn-Alexandre**; "Mon ami Teddy".

Es d'espata en Comptaduria

Banquets ben servits al HOTEL ORIENT

Rambla del Mig, 20
BARCELONA

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

Carrer de l'Om, 8

BARCELONA

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 12303 - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

Si voleu menjar be
aneu al restaurant

Grill - Room

Lloc predilecte dels gurmets
Escudillers, 8

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa

Prou sofrir inutilment de les dites malalties, gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorràgia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *fluixos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que neces- del metge, i ningú no s'assabenta de la seva

siten sem pre la presència de la malaltia. Venda 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acaè*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Pindoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, floronsos, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundós, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a **Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentrellament, tractament i guariment de les dites malalties.

Blenorràgics:

No ho dubteu. El guariment de la vostra purgació està amb els

Cachets Neisserinos

Exit garantit. Tractament ràpid, discret i sense molèsties

Venda: Farmàcies i Centres d'específics

Preu de la capsa: 5'50 pessetes

Carquinyolis BERENGUER

Han fracassat el «Numància» i el «Jesús del Gran Poder» perquè ningú d'ells menjava carquinyolis Berenger.

□□ CALDES DE MONTBUY □□

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

Cal rectificar

A passar l'emoció de l'enterrament; va perdre's la riuada de gent que a peu, amb dolor a la cara i un pes feixuc als braços, portà el cos fred d'Ignasi Iglésies, de Barcelona a Sant Andreu; va passar també l'hora gloriosa dels homenatges industrials i industrialets on empresaris i artistes visqueren uns dies més a l'esquena del mort; va passar també l'empenta de les palpitations ciutadanes i ha arribat l'hora en que tan sols "Els Amics d'Ignasi Iglésies", presidits pel bondadós Pere Coromines, conduïts per la fe i l'entusiasme d'En Vilaró, que serva el record d'Iglésies amb viu calor d'eternitat, recorden la tasca conferida pel poble quan encara el mort gloriós, anava, a pes de braços, pels carrers de Barcelona, en mig del respecte popular.

Passada la primera emoció, passats els anys, també vindrà una revisió de l'obra de l'Iglésies, i és molt possible que hi hagi crítics que diguin amb visió diferent a la d'ara la importància de l'obra literària de l'Iglésies. Però a nosaltres, a la gent que hem pogut tractar-lo i sentir-lo palpar, als que tinguérem amistat amb un home que fou un veritable amic dels obrers i a l'home que confia a tota la seva tasca una visió dolorosa i fervent de la vida, hem de respectar-lo i estimar-lo i fer-nos dignes de la seva glòria.

Per això ens posem a escriure aquestes ratlles amb un sentiment dolorós i una amarga decepció.

Ja vos enrecordeu de l'enterrament de l'Iglésies? Uns digueren que hi havia cinquanta mil persones; altres cent mil; els de més enllà, duescentes mil... Tothom volia acostar-se al cadàver i fer-se'l seu, dir que havia estat amic d'Iglésies... Tothom hi era per a plorar-lo i festejar-lo.

Doncs bé: l'altre dia la Comissió de la Font d'Ignasi Iglésies donà una nota a la premsa i digué que s'havien recollit en la suscripció popular, a pesseta per persona, unes sis mil pessetes, i de la sotscripció B, o sigui de la de beneficis teatrals, homenatges, donacions importants, unes vuit mil pessetes. Prop de setze mil pessetes amb tot.

Vaig tenir una forta decepció. Cal que es reaccioni i el nostre poble tingui un gest de dignitat i es doni compte que el seu honor està a prova.

Aquestes sis o set mil persones que han donat una pesseta cada una no són més que una petita part dels que van anar a l'enterrament. Es que aquells que van ser-hi ja no se'n recorden de l'emoció del dia de la mort? Es que els treballadors de Catalunya que han passat per les

hores negres del patir i de la fam, no recorden el qui dedicà tota la seva vida a portar a l'escena burgesa el seu patir, fent-ne espill de política social? Es que no recorden els pobres menestrals, la gent de condició modesta, els esforços que féu aquest home per tal que fóssim redimits?

Cal que aquestes raons supremes quedin ben bé en l'ànim de tots. Perquè llavors, consagrar una vida a la bondat, a la modèstia, a la humilitat, a la generositat, a la glòria sorda, no tindria cap valor. I seria el mateix un desvergonyit que un sant.

A més a més, s'ha de tenir en compte que la gent de la dreta, afaforeix extraordinàriament, els seus homes, que els rodeja dels màxims prestigis i de les màximes comoditats, que els dona tot allò que els fa falta per tal que s'hi trobin bé. Es que les esquerres no pensen en la immoralitat que representa que la glòria d'Ignasi Iglésies s'hagi quedat reduïda a una recaptació de setze mil pessetes? Es que no es donen compte que la Font d'Ignasi Iglésies no té tan sols el valor d'honorar un nom, un home, sinó el valor magne d'honorar una vida i un pensament?

Jo crec que calen dir-les aquestes veritats, per cruels i doloroses que siguin. Crec que cal dir-les per tal que siguin rectificades amb una nova acció, amb una conducta recta, neta, viva.

Obrers, catalans:

—Una pesseta per la Font d'Ignasi Iglésies!

FRANCESC MADRID

ELS DOS BORRAS

Enric Borràs acabava de representar "El Cardenal". Uns admiradors del gran actor ho comentaven. El seu germà Jaume, que ho escoltava, convingué en què aquells elogis eren justos.

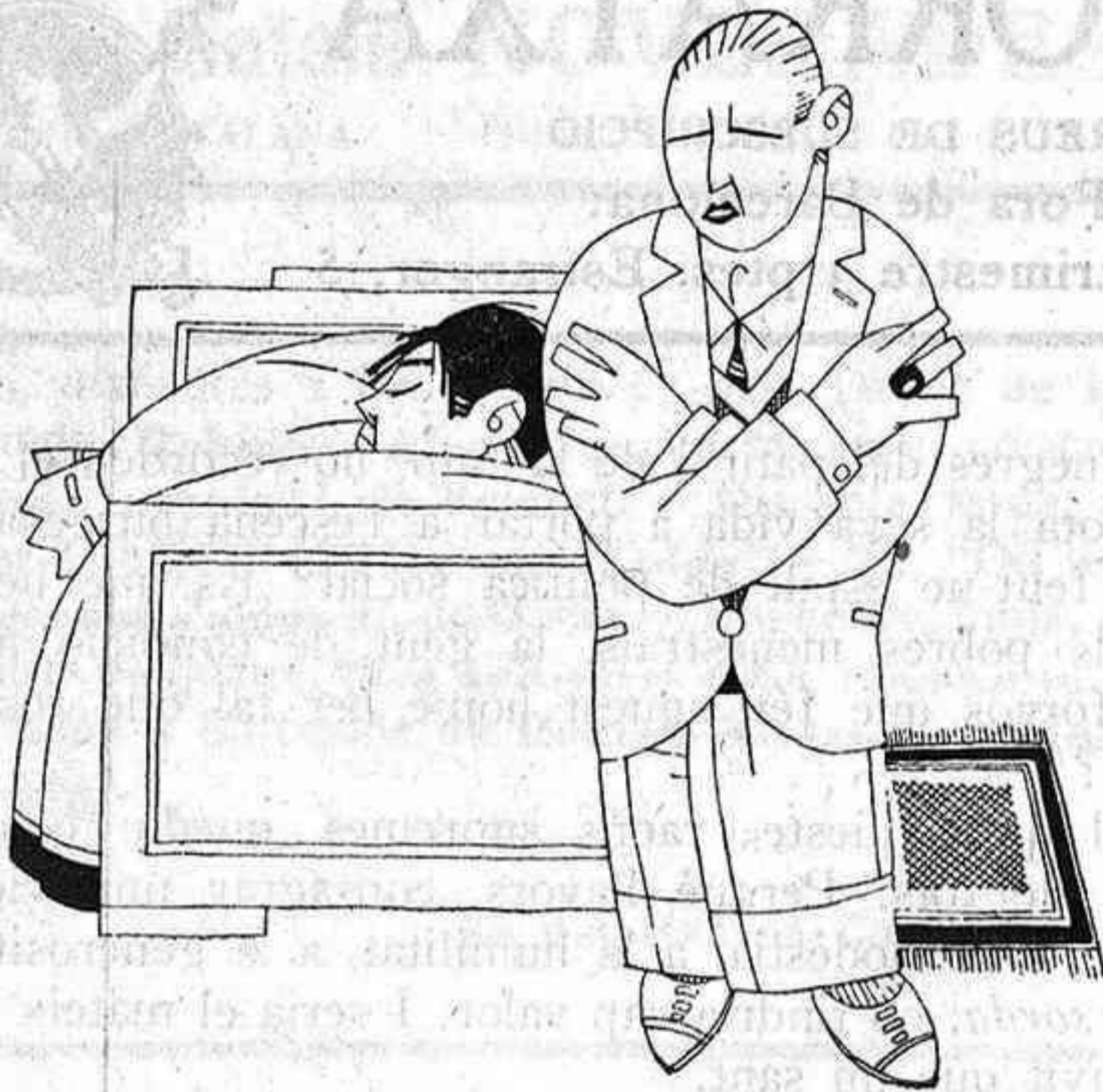
—De totes maneres — afegí de seguida —, si veiéssiu com el faig jo!... Aleshores us semblaria que el "Cardenal" del meu germà, al costat del meu, no és més que un escolà.

PUNTS DE VISTA

A un dels nostres patriarques de la pintura — que no era tanmateix Russinyol —, un pintor jove li mostrava una de les seves teles. Era una pintura ardida, d'un modernisme violent. El mestre li féu amb tota prudència algunes tímides remarques. Li semblava, sobretot, que no hi havia gaire veritat en aquella pintura.

—Tanmateix — digué el jove — bé cal que pinti les coses com les veig.

—En això — digué el mestre — no hi ha cap mal. El que seria horrorós fóra que veiéssiu les coses tal com les pinte.

Renegaria com un foll
si el despertés amb el soroll

Calla, ho faré molt més bé
si el desperto primer.

GLOSSARI

Virai s'ha assabentat de què Gallardo ha mort. I això l'ha entristit profundament; ja que, si no d'un amic, es tractava d'un company de treball.

Gallardo ha mort vell: vint-i-sis anys. Aquesta afirmació de què s'és vell als vint-i-sis anys, no és pas, com hom podria suposar, ni una broma ni una afirmació de pessimisme mal traduït de l'alemany. No; no res d'això. És que aquest Gallardo que avui ens ocupa no era això que — amb manifesta injustícia moltes vegades — hom anomena una persona. Gallardo era un cavall.

Es possible que en arribar aquí, el lector s'indigni. Dedicar el Glossari a una bèstia. Virai creu que el lector té raó, però creu també que, moltes vegades, una bèstia és més interessant que moltes persones. I més intel·ligent.

Val a dir que Gallardo no era un cavall vulgar, un cavall qualsevol. No, no: ni arrossegava un pesat carro de transport ni sols un cotxe de casino. Era un cavall que treballava a l'escenari, que representava obres, com *En Borràs* i *la Xirgu*. Dintre el seu gènere, pot dir-se que era una eminència. I encara que en el seu tracte particular amable i senzill, quan treballava sabia donar-se tanta importància com un veritable artista. Tant és així, que més d'una vegada el públic s'equivocava i no sabia si els "pi-nyols" sortien de la boca del divo o de la del cavall.

Gallardo, a més a més, tenia coses, talment com fan els veritables divos. Per exemple: no podia oir una paraula massa en ús a casa nostra i que atempta directament a la dignitat masculina, sense avalotar-se i escandalitzar-se amb veritable indignació. No necessitava per a res el traspunt, cosa que no passa a molts actors. Així que arribava l'hora, sortia a escena i no s'equivocava mai.

Com Virai, de tant en tant, sent la temptació d'escriure una crònica, avui és forçós que dediqui aquest Glossari a la memòria de la pobre bèstia. Encara que aquesta mena

de notes necrològiques no siguin costum, Gallardo havia representat més de quatrecentes vegades una de les obres que, de tant en tant, escriu Virai. I amb els diners de les representacions, que Gallardo li havia ajudat a guanyar, Virai havia comprat flors — i fins de vegades una joia barateta —, a més d'una dona menys bona i agràida que la pobra bèstia.

VIRAI

No es pot séser ben educat

Hi ha casos que resulta perillosíssim transplantar l'educació dels pobles o canviar-ne de lloc els costums cívics.

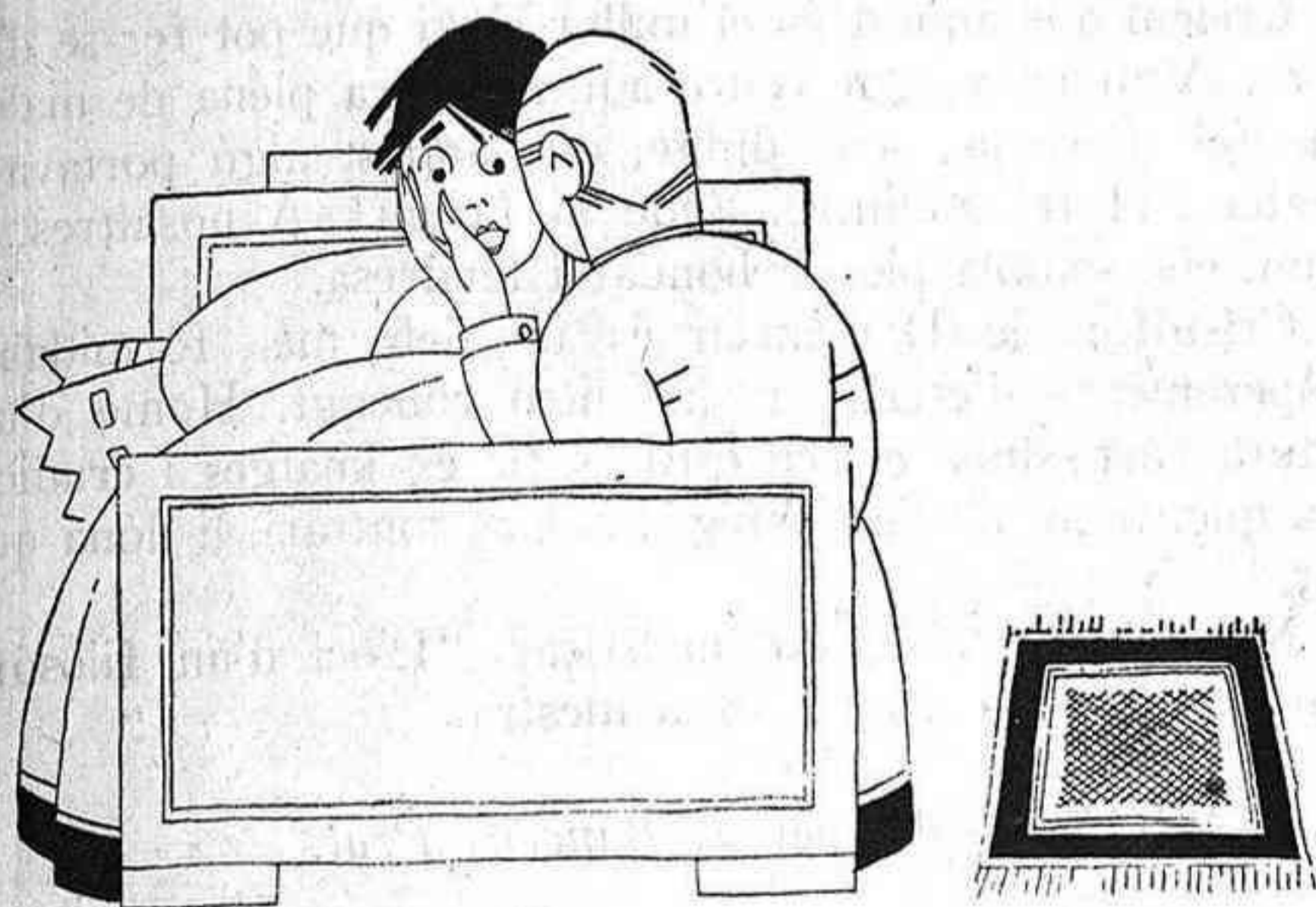
Modestíssim observador, la primera vegada que la sort em deparà la satisfacció de conèixer de prop els bells indrets rurals de la nostra Catalunya, restí meravellat de les exquisides formes de relació sentimental que uns als altres els homes es tenen en els pobles xics i, sobretot, per valls i per muntanyes.

Vaig poder comprovar que, a fora, les gents, sense ni menys conèixer-se, només pel fet d'ésser persones i considerar-se com a tals, en creuar-se per una carretera, per una drecera, per un camí de cabres qualsevol, es donen el més cordial i afectuós salut amb un "Déu vos dó bon dia!", amb un "Adéu-siau!", amb un "Que vagi bé!" o un senzill "Apa!", ple de franca bonhomia. A mi mateix, homes i dones, i vells i criatures que no sabien pas qui jo fos i als quals jo no havia vist mai de la vida, em saludaven afablement amb un galan "Estiga bo!", o amb un discret moviment de cap no exempt de cortesia.

Orgullós d'haver descobert aqueix bon costum de la gent pagesa—que em semblà un magnífic exemple d'amable civilitat—jo, pobre de mi, vaig tenir la pretensió d'implantar el sistema en les grans capitals.

En arribar a Barcelona i en sortir de l'Estació, vaig veure venir, en direcció contrària a la meua, un senyoràs acompanyat d'una senyoreta. Els vaig saludar amb gentilesa i dignitat:

—Passin-ho bé!...

Desperta't un poc tan sols!
I ell es desperta: —Què vols?

Ho he fet per avisar-te
de que tinc de clavar un clau
i encara que piqués suau
em voldria despertar-te.

De seguida em vaig topar amb un militar:

—Estigui bonet!

I amb un capellà:

—Bones tardes!

I aviat oí que darrera meu deien: "Deu ésser boig, pobre home!".

I per por que un guàrdia urbà no em portés a la Casa de la Vila a fer-me donar explicacions, no em tocà altre remei que deixar córrer la bona educació apresada a pagesia i seguir el meu camí sense dir res a ningú i fent la mateixa cara de mussol que fan els altres barcelonins.

FRA NOI

El geni, l'amor i el matrimoni

Hi ha alguna relació entre l'amor i el geni?

La qüestió és força interessant, i molt complicada. En meditar-hi, se'ns presenten tot seguit a la memòria uns quants exemples cèlebres. Aquests exemples, però, són contradictoris, desconcertants. Hem de concloure, doncs, que entre el geni i l'amor no hi ha realment cap relació determinada?

Hom pot citar Tolstoi i Chateaubriand i Hugo i Byron i tants d'altres que eren molt inclinats a la poligàmia i que no restaren fidels al matrimoni. Però és que per a ésser adúlter, cal tenir talent?

Hom citarà Napoleó, a qui la seva muller va enganyar.

Si Sòcrates a casa seva havia de consumir unes grans dosis de paciència, quantes ànimes menys excelses i més obscures no han de consumir-se més encara?

Altrament, Michelet, Renan, Goethe, foren uns grans

genis sens dubte, i foren, al mateix temps, uns marits tranquils, satisfets, feliços, segons sembla. Fins l'autor de l'"Emile", sempre tan malenconiós, no s'avingué força bé amb el seu concubinatge?

Decididament, ni el Codi ni els Manaments de la llei de Déu no tenen gran cosa a veure amb el geni... ni amb la vulgaritat. En un i altre cas la veu de la Natura és més forta.

Si un Goethe, per exemple, ple de bon sentit — i d'egoisme! — cercà una esposa que l'admirés i l'obeís, Baudelaire, en canvi, cercà tan sols les flors del mal, i el pobre Maupassant veia en l'acte de la reproducció només que un acte obscè i ridícul.

Però quants genis trobaríem amb sentit comú? La majoria dels homes genials, a més, són generalment més decantats a la passió carnal que els altres homes. I l'amor — sobretot els amors desgraciats — és excellent per renovar la vena poètica.

Les dones, certament, no respecten pas sempre els genis. Tot admirant-los, els enganyen. És una aventura ben vulgar, tanmateix. Les banyes broten igualment dels caps humils que dels caps gloriosos.

Un escriptor enginyós, molt donat a la cràpula, deia que la dona que ha vist una vegada un home en camisa, ja no pot considerar-lo més que un amo o un faldilletes. L'observació és ben aguda i el fet ben corrent. Essent així, caldria esbrinar, de primer, l'efecte d'un geni en camisa. Un cap gros i boterut, uns ulls miops, un pit estret, unes cames primes i peludes...

Com no basta tenir els cabells curts per adquirir idees llargues, la dona, és clar, no comprèn el geni...

Es la vida. L'amor, la unió de dos éssers, és un joc d'atzar. Aquest joc, dins el matrimoni, és beneït per l'Església i aprovat per la societat. I això és alguna cosa. Si un gran home, doncs, vol tenir dona, cal que imiti humilment l'exemple dels altres homes: passar per la vicaria i encomanar-se a Déu!

"Els blaus" de Sarrià

A Sarrià, les arts hi tenen casa;
és la casa d'"Els blaus" de Sarrià
que tenen l'esperit com una brasa
roent i blau i clà.

Roent i clar d'una blavor infinita
com la del cel i la del mar pregon,
i dins d'aquest esperit l'art hi palpita
amb tota la bellesa d'aquest món.

El blau és el color que porta
més llum, més claredat;
si es mira el cel, la mirada més forta
es perd enllà per una eternitat.

Abisme de clarors i meravelles;
llum de celatges i horitzons roents,
i, en baixar, es troben les coses més belles
i es tenen més clars els pensaments.

Si hom mira el mar, en sa blavor frisoza
hi albira camins sense camí
i una cançó alada, vigorosa,
que ve i s'entorna i torna, sense fi.

Es bell tenir ben blava l'existència
i trobà en tota cosa el blau que hi ha
i tení el blau de l'art a la presència
com saben tení "Els blaus" de Sarrià.

Amics de cor, que l'art us assereni
fins a la fita de l'eterna pau.
Visqueu fent art i que l'art se us emmeni
eternament enllà!... Sempre pel blau.

SALVADOR PERARNAU

ORIENTACIONS D'EXCURSIONISME, per F. Pujol i Algueró.

Nosaltres no estem pas forts en qüestions d'excursionisme. De l'excursionisme sols sabíem que era cosa de caminar i més caminar. Heu-vos ací com el tema ens resultava àrid i mancat d'interès.

No obstant, hem llegit aquest llibre de Pujol i Algueró amb veritable gust, amb veritable interès. I és que, per damunt de tot, Pujol i Algueró és un escriptor àgil, reflexiu i agut, digne de tota atenció.

Així nosaltres no dubtem en recomanar el seu llibre, no als amants de l'excursionisme, sinó als amants de la cultura.

L'OCI D'UN FILOSOF, per Cristòfor de Domènech.

Heu-vos ací un llibre d'una valor considerable en la literatura nostrada. És com una fita lluminosa i originalíssima a casa nostra, on tot és tan gris i tan igual.

Nosaltres hem agafat aquest llibre per llegir una estona, com fem cada nit, abans d'adormir-nos. Doncs bé: apuntava el dia quan acabàvem la lectura.

Creiem que aquest és el millor elogi que pot fer-se d'un llibre. Algú ha volgut veure aquesta obra plena de maldat i de fel. Però és, sens dubte, que aquest algú portava la maldat i el fel a dintre. Què hi farem! A nosaltres, en canvi, ens sembla ple de bondat i tendresa.

Cristòfor de Domènech és un dels més formidables temperaments d'escriptor que hem conegut. Home d'una cultura vastíssima, el seu estil és ric en imatges i erudició, cosa que, però, no l'enfarfega; ans al contrari, li dona qualitat.

No dubtem, així, en qualificar "L'oci d'un filòsof", com a gran obra, com a obra mestra.

LA BARCA D'OR, per J. Bancells Prat.

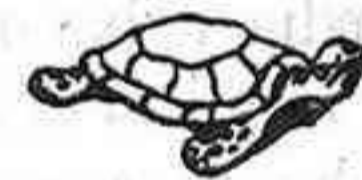
"La barca d'or" és un recull de les poesies de Bancells Prat, poeta ingenu i de fina sensibilitat. Molt agradoses de llegir aquestes poesies.

ALPHA

ALTRES LLIBRES REBUTS:

La glòria sorda, de l'Ignasi Iglésies, per J. Puig Puigjades.

La Barcelona vuitcentista, per Ramon Muntaner.

El castell solitari

En el mig d'un bosc grandios
d'alzinars, ginesteres i arboç,
hi ha un trist castell abandonat,
ròneg, vell, tot esquerdat.

Sols té per companyia
arbres i més arbres al seu voltant;
qual contrast, com si el temps passat
li estessin recordant.

Qui t'havia vist i qui et veu,
ple de llum i d'alegria, abans
ple de joia i tendres infants!
mes, ara, el pobre... mireu!

Sols alguna òliba hi fa el niu;
les serps, el seu catau;
sentir-se sols la xibeca com riu,
qui ho diria, n'era un palau!

Mes Déu s'apiadà d'ell,
i en una nit tormentosa, el llamp partint brunzent,
sols va deixar-ne runes
d'aquell pobre desolat Castell.

P. B. C.

Art i artistes

GALERIES LAIETANES

Sabiem que F. París era un xicot amb bones disposicions per la pintura, però a qui encara quedava un bon tros de camí per córrer. Els seus primers paisatges, tots de Sant Fost i voltants de Mollet, eren l'obra d'un ingenu amb tots els seus defectes de dibuix i construcció, però amb la brillantesa de color i valentia de traç característica de tots els que s'han format ells mateixos.

Ara se'ns presenta, si no com un pintor fet, com un artista en camí d'arribar. Continua amb els procediments d'una modernitat ben entesa i sense extravagàncies de mal gust; dibuixa correctament i està tan saturat de l'ambient de les nostres muntanyes, que el porta a la tela amb un verisme i una naturalitat que els fan agradosos a tothom.

Es, en resum, F. París, un pintor que promet i a qui esperem en noves exposicions per a judicar d'una manera definitiva.

—=—

Una col·lecció de paisatges dels voltants de Barcelona formen l'exposició d'En J. Casals Peipoch, qui conserva les característiques de sempre, però que aquesta vegada ens fa l'efecte que ha retingut les seves dots naturals, i els quadros queden un xic massa quiets, per no dir mansois. Això no treu que estiguin força ben fets i dignes de qui els signa.

—=—

L'aquarellista senyoreta Carme Barnadas té una vigorositat d'expressió en les seves obres, que els dona una qualitat gairebé de pintures a l'oli.

En les flors i natures mortes és on posa de relleu les qualitats d'artista de què pot alabar-se, flaquejant, en canvi, en els paisatges, que no corresponen a la vàlua de les altres obres.

Tot en conjunt està bé, i especialment, com diem, en el colorit i comprensió de les flors, que són un encert.

GALERIES ARENYES

Exposa J. Palau uns paisatges ben fets i ben vistos, però poc personals. El seguir una escola, encara que estigui de moda, té l'inconvenient greu de què, a la recerca de un procediment, quasi sempre personal, s'arriba a pintar amb recepta, i així li passa a l'artista de qui parlem.

El senyor Palau té prou condicions per a pintar espontàniament, deixant-se d'imitacions, encara que encertades, dels paisatges d'altri. Domina el colorit i el dibuix, té comprensió i per ell mateix pot fer obres que el posin en un bon lloc entre els paisatgistes d'ara.

BORIEL

QUARESIMAL

I pensar que hi ha gent que menja peix per fer penitència!

EL PRIMER TURISTA

—Papa, quan sigui gran em compraràs uns pantalons com els d'aquell senyor?

FUTBOL

Els catalans sap tothom que no som mandres. Ací un dropo és un home estrany. Això sí, tenim fe cega en aquell adagi que diu que després del treball ve el descans. El nostre senyor Esteve, aquest tipus inconfusiblement català, és un home actiu, treballador, per qui no hi ha jornada de treball fixa. Igual es lleva a les sis que a les vuit, per anar a la botiga o a la fàbrica; i tant li fa plegar a les set com a les deu, quan les circumstàncies de la feina ho manen així.

Però aquest home tan actiu, si a l'hora d'anar a reposar a la torreta, li ho privessin, potser plegaria el ram o deixaria que els assumptes no marxessin amb la regularitat deguda. És precis, després d'una forta feina, un bon repòs. En cas contrari, el millor treballador del món s'espatlla i no fa degudament el seu treball.

El futbolista és ja un obrer, i el seu treball no és precisament dels més dolços. És físicament esgotador, i com quasi sempre es rep alguna patacada, els blaus vitalicis no deuen permetre's.

Després d'un campionat de Catalunya amb hule, llenya, i estopa a dojo, els nostres Espanyol, Europa i Barça han pres part al campionat d'Espanya sense pèrdua de data, i, finit aquest, han hagut d'embarcar-se en això del torneig de la lliga, en el qual no es juga precisament a patacons, sinó a patacades.

I clar, com no són de cartró-pedra, sinó de carn i ossos com tots els mortals, els nostres jugadors estan més per anar a casa l'estanyapaelles per ésser apedaçats, i després a la muntanya a respirar oxigen — ja que de tant anar en tren amunt i avall, tenen els pulmons plens de "carbonilla", i no poden donar l'habitual rendiment —, que no a les estacions del Nord o de M. S. A. per a embarcar-se avui cap a un lloc i demà cap a un altre.

Els nostres, com que el campionat regional és molt més dur que a tot arreu, un cop finit el nacional, ja estan mig desencofats, i no és d'estranyar que en el torneig de lliga no facin el paper que la qualitat del nostre futbol mereix.

Diuenge, l'Europa i l'Espanyol empataren a tres i a un amb la Reial d'Irun i la Reial de Sant Sebastià. El Barça encara no féu tant, i l'Atlètic de Madrid n'hi féu quatre amb aquella elegància pròpia dels estudiants i dels rendistes. (L'Atlètic de Madrid està format solament d'estudiants i de felicitos mortals que tallen el cupó); el Barça en féu un, per no dir que ni tan sols tocava estrena.

BOXA

Dimarts hi hagué mastegots de pista a l'Olympia. Boxava l'home del mastegot privat, aquell campió d'Extrem Orient que sembla que tingui condensats al puny tots els secrets de la Xina per eliminar homes. El seu puny deu tenir concedit algun do especial del mateix Buda, perquè no s'explica d'altra manera el seu extraordinari poder destructiu. En Lepsant, un francès de pedra picada i ciment armat, es desfèu com un bolado en ésser acariciat pel màstec misteriós. A la segona represa, ja plegà en Lepsant, atacat de rodament de cap i de pèrdua total del do de tenir-se dret.

Flix apalissà i estovà a Morachini, qui a la sisena represa va plegar per ordre de l'àrbitre, perquè tenia el físic completament reformat.

JEPET

Ai què m'han dit...

Ai, què m'han dit, suau damisella,
ai, què m'han dit del vostre amor!
Serà una trama de novella
feta d'enganys del vostre cor,

o bé un caprici que es desflora
com una rosa agonitzant,
que us deixa menys encantadora
i més marcida a cada instant?...

No sé, no sé, dona exquisida.
Vós que heu estat la preferida
del cor i els ulls de tot mortal,

que ara tingueu la gran recança
de perdre el goig de l'esperança
per un caprici deslleial...

BALDOMER RIBES BANCELLS

ELS CONCERTS DE QUARESMA AL LICEU

Les sessions de música italiana que ens ha donat el Mestre Ottorino Respighi hauran deixat una bona memòria entre les persones que, sense cap compromís d'escola, no s'avergonyien de dir que una música els agrada, encara que els cànons de la seva composició no arribin a posar-nos pell de gallina.

Havíem ja oït al mateix Liceu una bona audició d'"Els Pins de Roma", i ens confirmarem en la bona impressió de les seves bel·leses. L'obertura de l'òpera "Belfegor", del mateix Respighi, ens va semblar teixida una mica amb la preocupació de les brillants dissonàncies d'una manera de Stravinsky, no sabem si definitivament, però per ara descurada pel seu mateix autor.

"El Convent Venecià", de Casella i el "Clar de Lluna", de Tomassini, mostres isolades de dos autors poc coneguts aquí, no ens donaren prou idea de l'escola a què pertanyen, per més que el predomini del color i de la melodia, ens els presenti com una temptativa de reacció que haurà de produir molt i amb uns coneixements tècnics extraordinaris per a considerar-la reeixida.

Pel nostre gust, la suite "Rossiniana", feta amb temes epigramàtics del gran compositor d'òpera i sobretot "Les Aus", suite repensada amb motius d'antics músics dels segles XVII i XVIII, foren una exquisida delícia.

Tant el preludi, fet amb temes de Pasquini, com el "Colom", la "Gallina", el "Rossinyol" i el "Cucut", sobre motius de Gallot, de Rameau i d'una melodia anglesa del 1600, encisaren el públic, que si no s'hagués trobat cohibit pel seu ridícul snobisme, hauria fet "bisar" la major part dels fragments.

L'orquestra, com sempre, va estar bé. El Director sap el seu ofici, i com a presentador de la moderna escola italiana de música, produeix l'efecte d'un home de bon gust.

CLAU DE SOL

—Març marçot
fa un vent que tot s'ho emporta.

—Ca! La ventada forta
mai no s'ho emporta tot.

ROMEA

Salvador Vilaregut ens ha donat una nova adaptació de Shakespeare. Aquesta es titula "Com més petita és la nou", i la transporta a la Barcelona vuitcentista.

Salvador Vilaregut és un traductor artista. D'ell podrien esperar-se'n belles obres originals, com ja ens n'ha donat algunes. Però ha preferit sacrificar-se—gest que li hem d'agrair—, incorporar al nostre teatre les obres més considerables del teatre estranger.

"Com més petita es la nou" és una adaptació feta amb respecte i pulcritud, digna de tots els elogis.

La interpretació, força correcta.

NOU

L'actuació del nostre gran actor Enric Borràs durant la passada setmana ha estat un esdeveniment. Les representacions s'han comptat per plens.

En Borràs ha reposat les obres més selectes del teatre clàssic i n'ha fet veritables creacions.

La senyora Casals ha demostrat que el seu lloc és en el teatre seriós; al costat del nostre gran tràgic hi fa un paper lluidíssim.

Ens plauria força que la senyora Casals continués sempre prop del gran actor.

ESPANYOL

Amb "Dones!... Dones!", han escrit els senyors Montero i Oliva una comèdia molt estimable i plena d'encerts: un d'ells la idea central de l'obra.

Potser l'acte tercer decau un xic, però això s'arranjaria fàcilment amb unes lleugeres estisorades que no li llevarien interès i li donarien, en canvi, intensitat.

Però això són, podríem dir, defectes menors. La qüestió és que hi ha obra. I obra que aconseguix ço que s'havien proposat els autors: distreure el públic sense donar-li, però, una bajanada.

VICTORIA

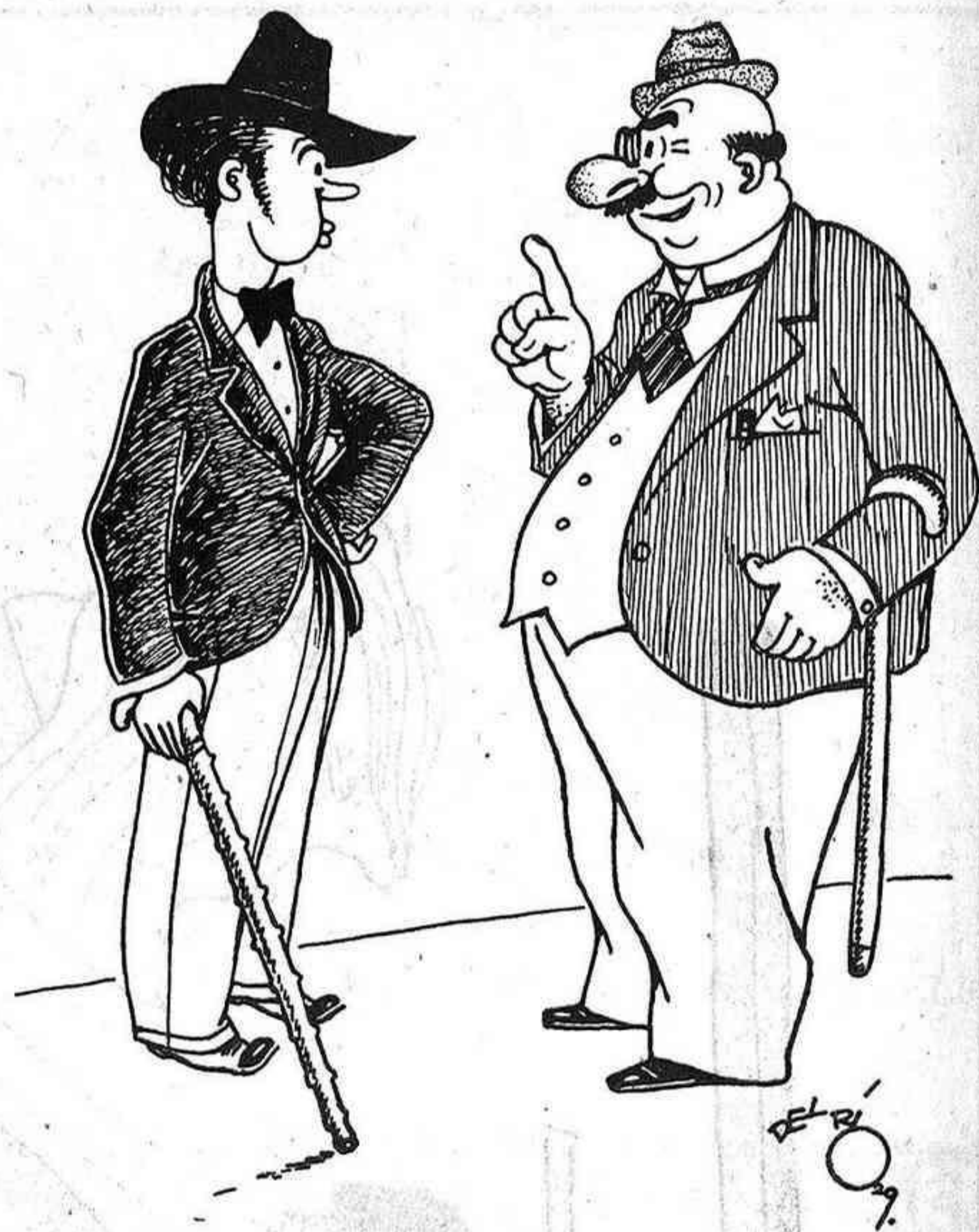
"El Aguilón" ha obtingut un gran èxit, sincer i merescudíssim. Això indica en el públic un afany noble de depuració, ja que aquesta obra té una dignitat i una honradesa que no acostumen a tenir la majoria de les d'aquest gènere. Així, tots els amants de la bona música s'han d'alegrar de l'èxit sorollós d'aquesta obra.

La música del mestre Zamacois no té—sortosament—res a veure amb les musiquetes vils i xabacanes dels Guerrero i els Alonso. Zamacois ha compost una partitura d'empenta, de gran força lírica, rica en motius melòdics, que el públic rebé amb grans aplaudiments. I ha orquestrat, ha instrumentat, aquesta partitura d'una manera originalíssima i genial.

El llibre, de Lluís Capdevila i Pere Puche, està ben ambientat i té totes les condicions precises per a triomfar: ben estructurats els quadros; intensa i cenyida l'acció; gracios i emotiu i vibrant el diàleg. Diem a la vegada que "El Aguilón", té uns cantables d'una perfecció com poques vegades es dona en el teatre.

En resum: un altre gran èxit per a Lluís Capdevila, que aquesta vegada ha compartit amb el poeta Puche i el músic Zamacois.

Pau Gorgé, que és, a la vegada que un gran cantant un gran actor, fa del protagonista una creació mestrívola. Godayol, que és, cada dia més, una gran tenor, triomfà plenament. I no cal oblidar la parella còmica d'Acuaviva i Maria Téllez. Ni a Albert López, tan bon actor com director.

AGRAIMENT

—La seva conferència d'ahir em va ésser molt deliciosa.

—... ?

—Jo no hi era, però hi van anar la dona i la sogra.

APOLO

"El Guerrillero" és una sarsuela dels senyors López Núñez i Llimona, amb música del mestre Caparrós. El llibre, mogut i ple de situacions de bona llei, és molt superior a la música, que resulta poca cosa. No obstant, l'obra obtingué un bon èxit.

Molt ajustada la interpretació.

BOB**PER ACABAR**

Aviat estrenarà Alfons Roure una nova comèdia a l'Espanyol. Què hi dirà el divertit senyor Guardiola, que ja li ha dit que ho fa millor que Sardou? Li dirà, potser, que ho fa millor que Shakespeare?

NOVETATS

"Mamà política", de Pompeu Crehuet, és una comèdia senzilla, sense pretensions, però que es fa escoltar amb gust, pel seu diàleg fresc i sovint vivacíssim. Els personatges hi són ben observats i dibuixats. La "protagonista", sobretot, és un tipus alhora original i ben vist. Amb ell, Pompeu Crehuet vol reivindicar les sogres, tan bescantades fins avui pels autors de comèdia.

A donar-li vivacitat hi ajuda la interpretació dels actors de Novetats. Admirablement disciplinats, treuen l'obra amb una gran vivacitat i sense moment de vacil·lació. La senyora Morera en fa de la protagonista una gran creació.

El mateix pot dir-se de la senyora Fornés, a la qual és de les vegades que hem vist interpretar amb més matisos i amb més humanitat el seu paper. La senyora Baró, senyoreta Jofre, els senyors Gimbernà, Aimerich i Galceran, entre altres, contribuïren a fer un conjunt admirable.

La presentació, sobretot del primer acte, feta amb molt bon gust.

Des de sota el garrofer

La bondat es forma de sentiments naturals. El criteri es forma de sentiments artificials. De la seva barreja en surt la Intelligència.

La justícia dels homes és quelcom més bona del que alguns diuen. Es cosa generalment reconeguda entre nosaltres que la culpa dels pares no ha d'arribar mai als fills. Bella cosa. I per què han de néixer éssers orbs, paralítics, esguerrats i tants que sofreixen fins que la mort els acarona?

La felicitat, la majoria de vegades, es pondera per la dels altres.

Mentre les mares estimin més els seus fills que els dels altres, i hom no es senti de les escissions a la pell d'altri, la solidaritat dels homes és una il·lusió.

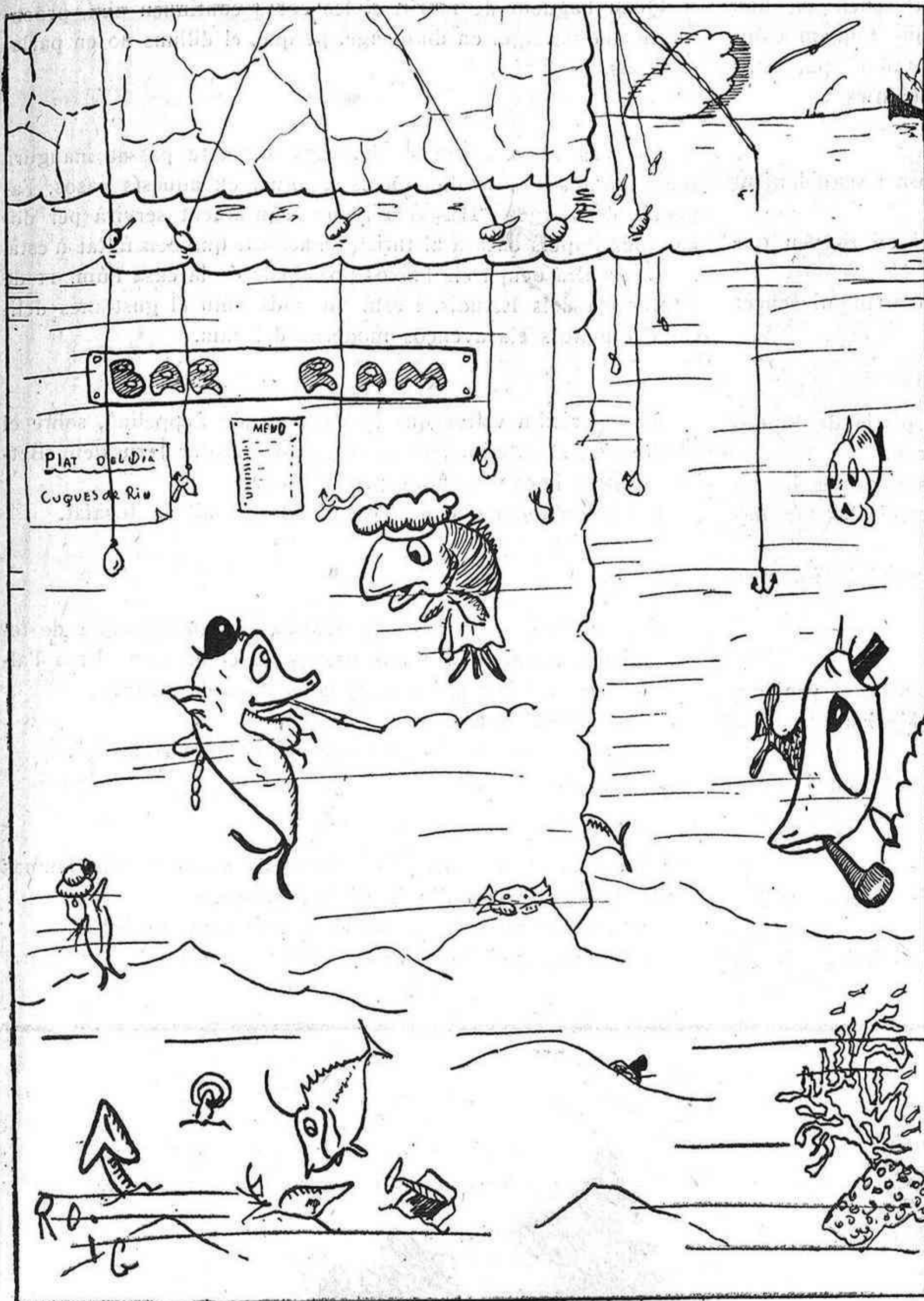
—Tu, amb tota la teva saviesa i el teu poder, no pots fer una cosa que jo faig.

—I és...

—Veure't a cinc metres de distància.

Admesa l'existència del subconscient, no es pot creure en el càstig o en el premi en altra vida. Moltes vegades pensem i àdhuc ohrem d'una manera que no voldríem. El "Jo" queda cut. Aleshores, de qui és la responsabilitat?

EL TORRER DEL PUIG

Pobres peixos que tremolen pensant que en temps quaresmal molts senyors les dents esmolen perquè els peixos prenguin mal.

"Mirador" és un setmanari digne de tots els nostres respectes i elogis per l'interès que té entre les publicacions catalanes. Sempre hem estat respectuosos amb tot ço que té un interès cultural.

Es per això que ens dol que parli del nostre setmanari titllant-lo de ex-popular i que es contradigui indicant que per a

llegir-lo s'hagi d'anar a les barberies i als cirabotes. Si és així no pot ésser més popular del que és.

Per les barberies hi passen molts milers de persones. Vol dir això, que tenim molts milers de lectors. Ja voldria "Mirador" entrar-hi a les barberies i als cirabotes. Aleshores, amb aquesta nostra popularitat, podria fer molta més tasca que no pas ara amb un nombre reduït d'intel·lectuals.

"Mirador" ens fa notar l'error comès, dient que Just Cabot era secretari de "La Nova Revista", quan, veritablement, n'era redactor en cap.

Fem avinent a "Mirador" que aquest error que esmena, no canvia poc ni molt l'essència del que volíem demostrar.

Fos secretari o redactor en cap, no creiem gaire compatible el col·laborar en una revista de dretes i seguidament en una altra de tendències esquerranes.

Creiem que "Mirador", fet per gent que tenen un bon criteri, no ens jutjarà tan badocs ni creurà que toquem campanes. I—a part d'aquest petit incident—, "Mirador" pot estar ben segur de que compta amb les nostres simpaties.

A Palència un marit ha mort la seva esposa i seguidament s'ha suïcidat.

Ella havia dut una vida bastant dolenta, i ell es veu que no la tenia gaire bona.

Es per això que ha decidit traspassar el matrimoni sencer a l'altra vida per a comprovar si és millor.

S'ha acordat derrocar les barraques de la platja de Somorrostro, per creure que són uns focus d'infecció.

Ho trobem molt encertat. Però, abans d'aterrar les barraques d'aquella pobra gent, fóra necessari construir les tan desitjades cases barates.

Les barraques són un focus d'infecció, però el trobar-se sens alberg és un focus de misèria.

El negociat d'Obres públiques municipal exposa el projecte de supressió de passos a nivell del carrer de Marina.

Només ens manca això.

Tan poc anivellats com anem, i encara que ens suprimeixin els passos a nivell.

La premsa barcelonina, cada dilluns a la nit, fa pena, pudor i fàstig.

Sembla talment que en el món només hi hagi futbol i boxa.

Quan haguem de morir, si les coses continuen així, procurarem que no sigui en diumenge, perquè, el dilluns no en parlarem pas.

La casa Soler i Torra, Germans, dissabte passat inaugurarà sense pompa ni soroll, com es habitual en aquests casos, l'agència de viatges "Hispania", que segurament servirà per donar més impuls encara al turisme nacional que ben faltat n'està.

L'Agència ocupa els baixos principals de la casa núm. 11 de la Rambla dels Estudis, i està muntada amb el gust més delicat i amb tots els avenços moderns del ram.

En el pròxim viatge que farà el "Conde Zeppelin", sobre el Mediterrà i el Pròxim Orient, es proposa visitar Jerusalem, Betlem i altres llocs esmentats per la Bíblia.

Els recomanem que no s'oblidin de la vall de Josafat.

Hem vist uns uniformes de guàrdies urbans de color de terra. Abans, d'ahir tenien uns vestits de color vermell; a l'altre, de color cendra; a l'altre, de color d'ala de mosca...

Aviat sentirem a dir:

—Guàrdia, tens més vestits que el "Paquito Aldaz..."

L'altre dia, a un senyor que digué dir-se Alexandre Dumas li van pendre l'abric al mig de la Rambla.

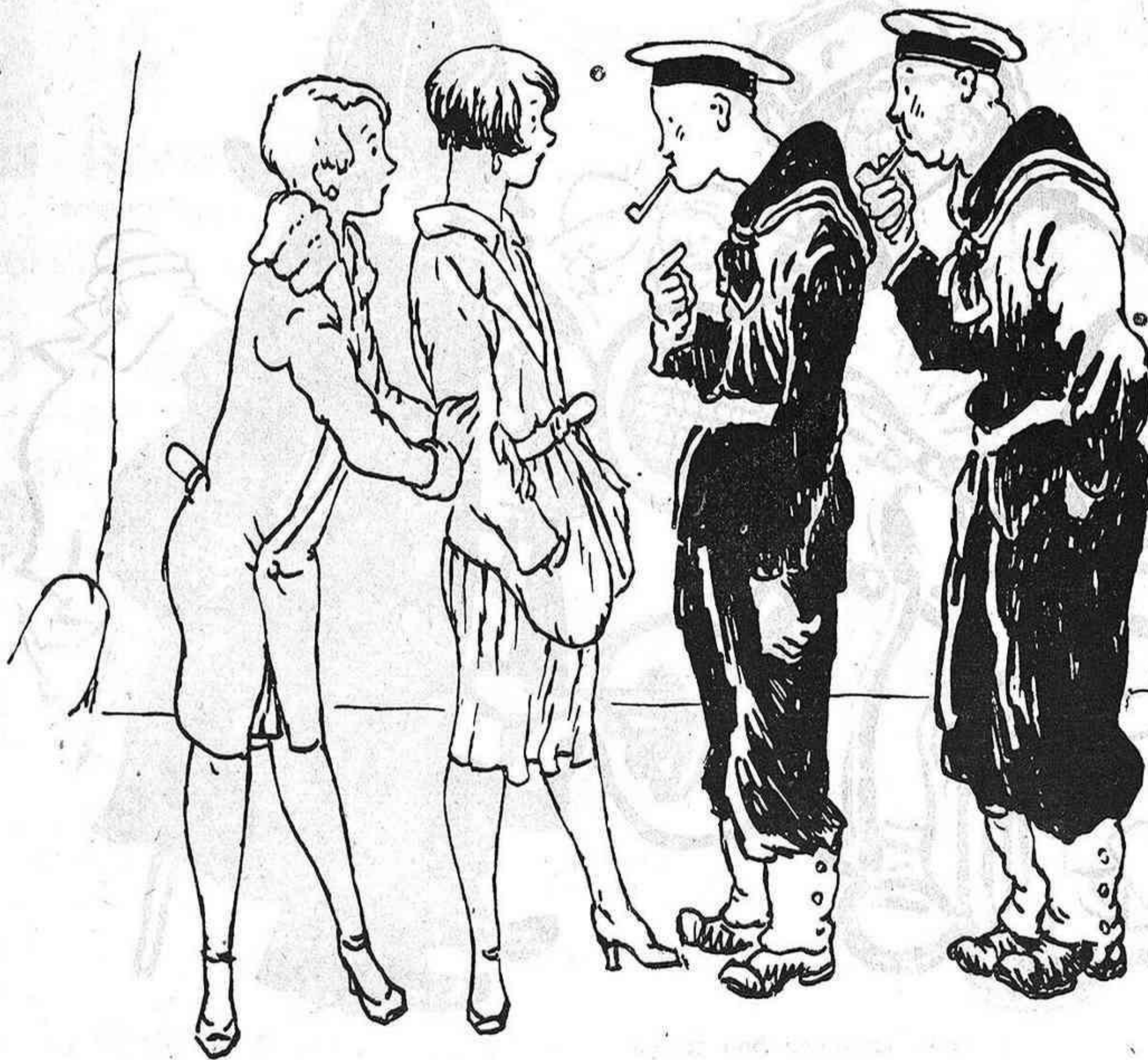
Alexandre Dumas, en aquestes hores i sense abric?

Arriba, home; això és un joc d'espiritisme d'En Xavier Viura.

BEN DIT I BEN COMPRES

—Què, anem a prendre un cafè "expres"?
—Sí, però "ràpid", eh?

—Què hi fan tants anglèsos a Barcelona?
—Doncs, una penetració pacífica.

Hom diu que Rucabado es dedica a denunciar tots aquells llibres que no són de la seva devoció.

L'esdevenidor és dels joves, certament; però a condició que arribin a vells.

Cada dos per tres és auxiliada una noia que es diu Flora Torres per excitacions nervioses, als dispensaris del districte V. Sempre diu la nota del Jutjat que ha pres cocaïna.

No podrien afusellar als que n'hi venen? Potser així s'acabaria aquest tràfec infecte.

Els crítics teatrals s'han reunit en un banquet a la famosa taverna de Can Solé, de la Barceloneta...

Sembla que varen prendre l'acord de parlar bé de les obres del senyor Bernat Xinxola.

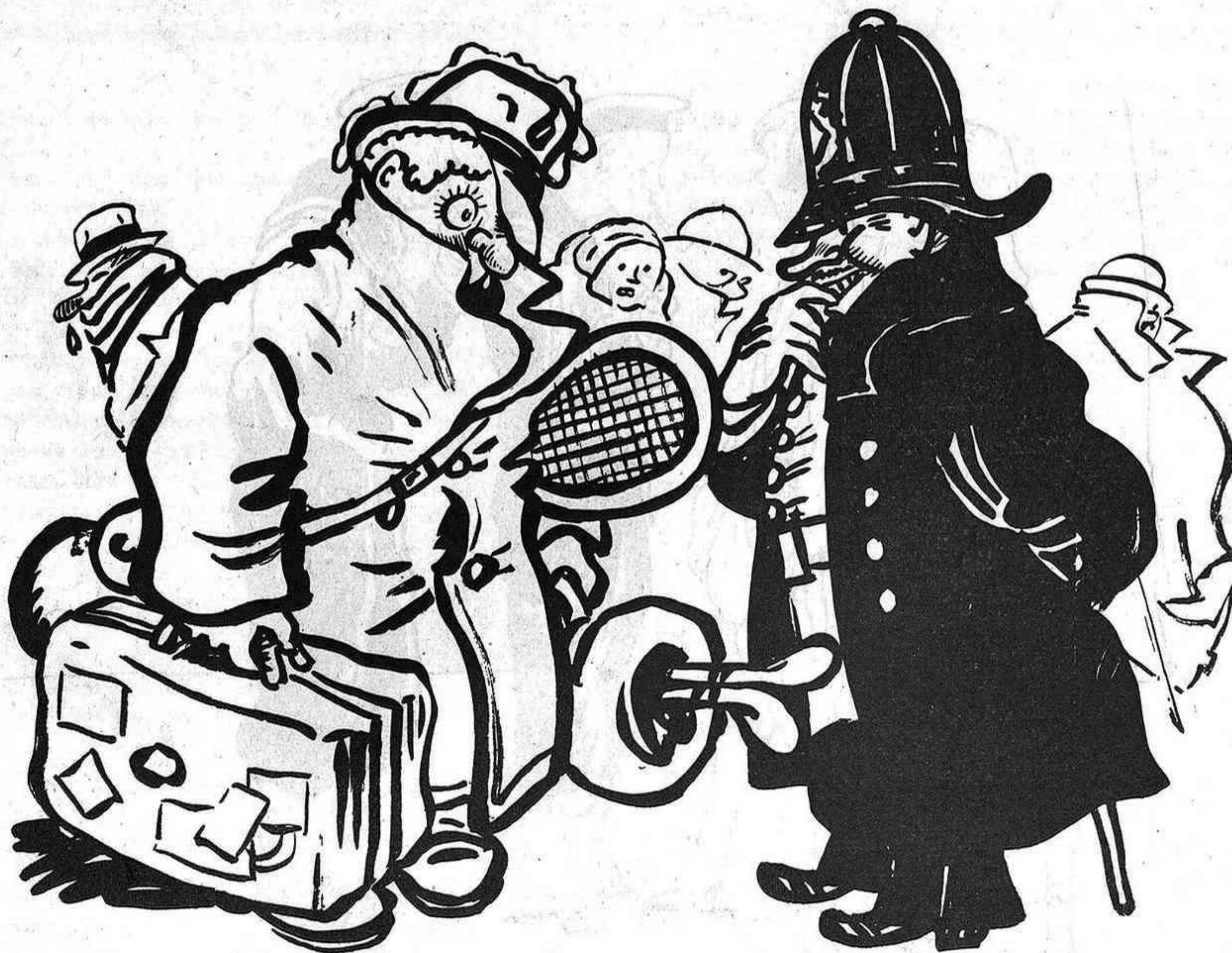
Esser jove té els seus encisos. Però no en té menys el fer-se vell.

Russinyol és un mina inesgotable d'acudits i de facècies. L'altre dia, un amic calculava que més del cinquanta per cent dels "potins" que s'han contat a Barcelona durant els darrers vint anys, són deguts a Russinyol.

Ara han estat un bell motiu decoratiu els marins anglesos i nordamericans que han passejat per les Rambles, aquests dies.

Sobretot s'han mostrat molts partidaris del mam. I amb això hi confraternitzem sempre.

El pròxim diumenge, dia 17, a les sis de la tarda, el nostre company i distingit poeta Salvador Perarnau donarà una conferència a l'"Ateneu Socialista", Passatge de la Pau, 2, desenrotllant el tema: "Una mirada sobre el món". Serà un nou èxit per al nostre company.

I d'això en diuen bon temps
i vaig tremolant de dents?

Tenim el gust de participar-li la notícia. Ja se'n recorden, oi, d'aquell rei Amanullah? Doncs el manu ja sembla que ataca Kabul... Això és molt important, eh? Desitgem que s'acabi la guerra a l'Afganistan, perquè tenim por que el notable J. V. E. J. 13 Foix, feixista de Sarrià, organitzi les seves tropes i se n'hi vagi.

Què farien sense confiteria al pobre agregat?

Joan Viladoms.—Serà un altre dia, germà, massa amor.

Marian Bernaus.—Es molt dolorós, però em sembla poc interessant.

Josep Maria Vigo.—Es massa llarg per un tema tan petit.

Josep Rebelló.—El verset l'hem llegit i no ens plau ni gota.

M. C. X.—Abusa massa de l'amor, i avui això ja és cursi; a més, és necessari que compri una gramàtica.

Ramon Eixell.—El tema és de l'any de la Camància.

Jaume Pi.—Si vol creure'm no escrigui més que cartes a la família.

Marian Bernaus.—Mercès del seu record. No podem publicar la seva carta.

Joan Camps i Comas.—Massa versos de Primavera; tothom canta aquest tema, i francament no interessa.

Martí Bartolí.—Es massa trist, i el que convé és alegria.

Juli Frank.—Ho passem a "La Campana".

Ramon Caballeria.—Sentim no poder-lo complaure. Faci'n d'altres i veurem.

N. O. P.—Vostè té massa picardia i no farà carrera amb la ploma.

Antoni Peix.—Vostè és un peix que es porta l'oli.

Ramon Ramon.—Pensi que tenim molta feina i no podem entretenir-nos.

Ameli París.—Senyor, amb tot el respecte dec dir-li que vostè faria més bons guisats que no pas versos.

5

libros interesantes

JORGE MANRIQUE

P O E S I A S

Un volumen de 192 páginas

Ptas. 0'60

FEDERICO RAHOLA

**LOS INGLESES
VISTO POR UN LATINO**

Un volumen de 192 páginas

Ptas. 0'60

EÇA DE QUEIROZ

LA NODRIZA

Un volumen de 170 páginas

Ptas. 0'60

Novelas Picarescas

Lazarillo de Tormes

Y

Rinconete y Cortadillo

Un volumen de 208 páginas

Ptas. 0'60

IVAN TURGUENEFF

HAMLET

Y

Don Quijote

Un volumen de 204 páginas

Ptas. 0'60

Compreu tot seguit

Els cent millors contes còmics

Triat per un que sap el que es fa

Preu: 2 pessetes

Col·lecció d'Obres Selectes

E. MURGER

Volum 1.er

Escenes de la vida bohèmia

Versió catalana d'E. Lluelles

Pròleg de Santiago Rusiñol

Ptes. 2'50

J. J. ROUSSEAU

Volum 2.^{on}

Contracte Social

Traducció i pròleg de R. Vinyes

Ptes. 2'50

D'aquí pocs dies

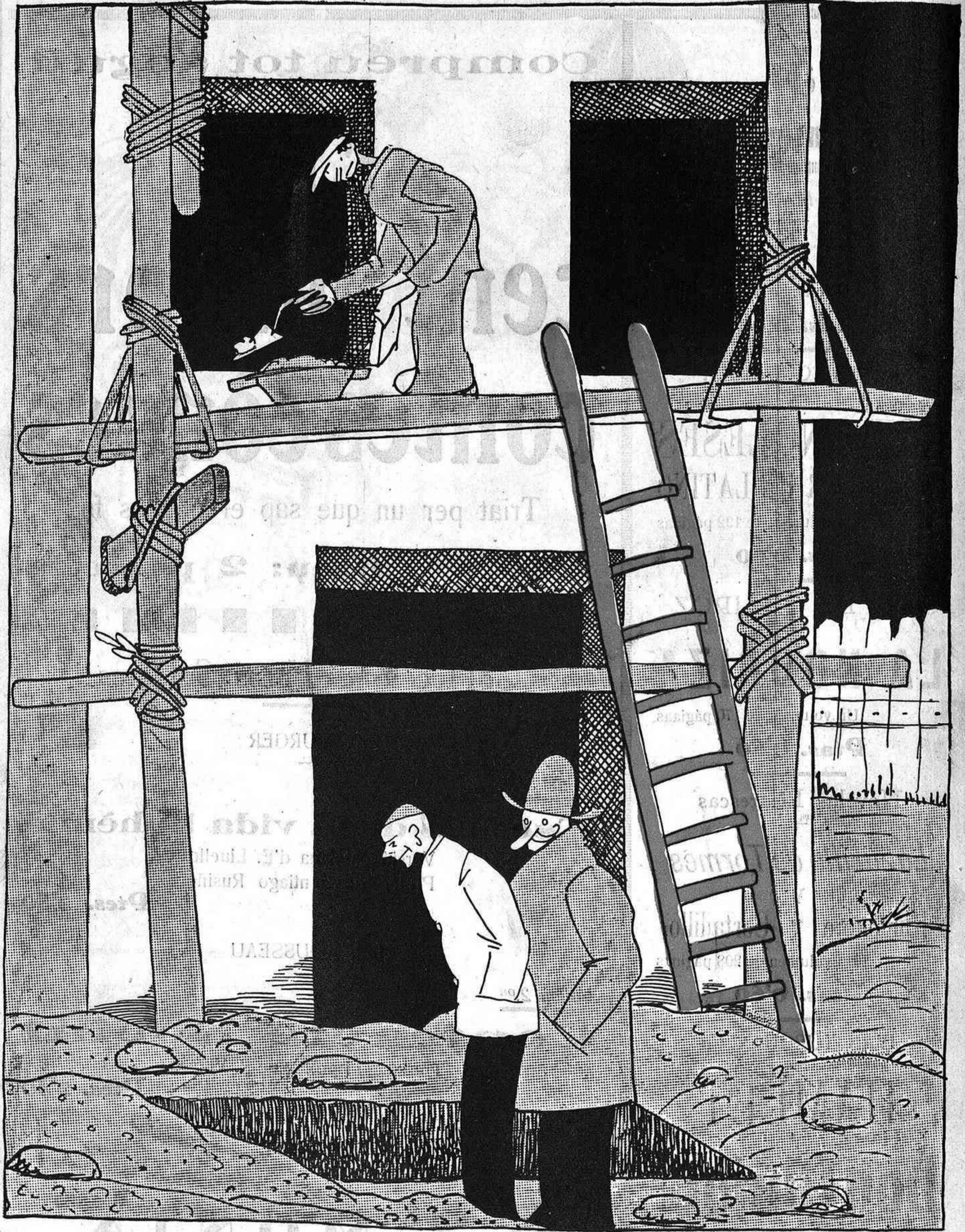
DIDEROT

Volum 3.er

LA MONJA

Traducció i pròleg de Ll. Capdevila

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, fianca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponals se'ls atorga rebaixes.

SOLUCIO

—Si, però, aquesta terra on la posarem?

—Això rai! Farem un altre forat i la posarem a dintre.